

Cuprins

ABREVIERI	5
BIBLIOGRAFIE GENERALĂ	7
TITLUL PRELIMINAR	9
Capitolul I. Domeniul de reglementare	9
Capitolul II. Principii și definiții.....	26
<i>Secțiunea 1. Principii.....</i>	26
<i>Secțiunea a 2-a. Definiții.....</i>	31
Capitolul III. Avertizarea timpurie.....	53
TITLUL I. PROCEDURI DE PREVENIRE A INSOLVENȚEI.....	55
Capitolul I. Dispoziții generale.....	55
Capitolul II. Procedura acordului de restructurare	62
Capitolul III. Concordatul preventiv	70
<i>Secțiunea 1. Beneficiarii procedurii. Organele care aplică procedura.....</i>	70
<i>Secțiunea a 2-a. Negocierea, votarea și omologarea planului de restructurare</i>	78
<i>Secțiunea a 3-a. Închiderea procedurii concordatului preventiv</i>	85
TITLUL II. PROCEDURA INSOLVENȚEI.....	87
Capitolul I. Dispoziții comune.....	87
<i>Secțiunea 1. Aspecte generale</i>	87
<i>Secțiunea a 2-a. Organele care aplică procedura. Participanții la procedură</i>	95
§1. Instanțele judecătorești	95
§2. Judecătorul-sindic	139
§3. Adunarea creditorilor. Comitetul creditorilor	152
§4. Administratorul special	176
§5. Administratorul judiciar	183
§6. Lichidatorul judiciar	232
<i>Secțiunea a 3-a. Deschiderea procedurii și efectele acesteia</i>	240
§1. Cererile introductive.....	240
§2. Deschiderea procedurii și efectele deschiderii procedurii.....	279
<i>Secțiunea a 4-a. Primele măsuri. Întocmirea tabelului de creanțe. Contestațiile</i>	359
<i>Secțiunea a 5-a. Situația unor acte juridice ale debitorului</i>	462
§1. Aspecte generale	462
§2. Anularea actelor și operațiunilor frauduloase ale debitorului din perioada suspectă	463
§3. Situația contractelor în derulare	477
<i>Secțiunea a 6-a. Reorganizarea</i>	503
§1. Planul	503
§2. Perioada de reorganizare	542
<i>Secțiunea a 7-a. Falimentul și lichidarea activelor</i>	550

§1. Măsuri premergătoare lichidării.....	561
§2. Efectuarea lichidării	562
§3. Distribuirea sumelor realizate în urma lichidării.....	570
<i>Secțiunea a 8-a. Atragerea răspunderii pentru intrarea în insolvență.....</i>	586
<i>Secțiunea a 9-a. Închiderea procedurii</i>	619
Capitolul II. Dispoziții speciale privind procedura insolvenței grupului de societăți	636
<i>Secțiunea 1. Prevederi speciale privind competența și organele care aplică procedura</i>	637
<i>Secțiunea a 2-a. Deschiderea procedurilor.....</i>	639
<i>Secțiunea a 3-a. Măsuri procedurale</i>	642
Capitolul III. Dispoziții privind falimentul instituțiilor de credit.....	643
<i>Secțiunea 1. Dispoziții speciale</i>	643
<i>Secțiunea a 2-a. Deschiderea procedurii și efectele acesteia</i>	646
<i>Secțiunea a 3-a. Tranzacții privind cumpărarea de active și asumarea de pasive</i>	649
<i>Secțiunea a 4-a. Răspunderea organelor de conducere, a cenzorilor și a personalului de execuție sau cu atribuții de control din instituția de credit ajunsă în faliment</i>	652
<i>Secțiunea a 5-a. Închiderea procedurii</i>	653
<i>Secțiunea a 6-a. Alte dispoziții</i>	653
Capitolul IV. Dispoziții privind falimentul societăților de asigurare/reasigurare	654
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	654
§1. Falimentul	655
§2. Deschiderea procedurii falimentului. Efectele deschiderii procedurii.....	662
<i>Secțiunea a 2-a. Răspunderea organelor de conducere ale societății de asigurare/reasigurare</i>	667
<i>Secțiunea a 3-a. Închiderea procedurii</i>	668
TITLUL III. INSOLVENȚA TRANSFRONTALIERĂ.....	669
Capitolul I. Dispoziții generale.....	670
Capitolul II. Raporturile cu statele terțe.....	674
Capitolul III. Dispoziții privind coordonarea procedurii insolvenței grupurilor de societăți	685
Capitolul IV. Reglementarea raporturilor de drept internațional privat în domeniul falimentului instituțiilor de credit.....	687
Capitolul V. Reglementarea raporturilor de drept internațional privat în domeniul falimentului societăților de asigurare/reasigurare	691
<i>Secțiunea 1. Domeniul de aplicare. Competențe și legea aplicabilă.....</i>	691
<i>Secțiunea a 2-a. Informarea și drepturile creditorilor de asigurări.....</i>	693
<i>Secțiunea a 3-a. Reguli privind procedura falimentului, aplicabilă sucursalelor societăților de asigurare/reasigurare din alte state membre ale Uniunii Europene, care au sediul în România</i>	694
<i>Secțiunea a 4-a. Sucursalele societăților de asigurare/reasigurare din statele terțe.....</i>	695
TITLUL IV. SANCTIUNI	696
TITLUL V. DISPOZIȚII TRANZITORII ȘI FINALE	697
TABEL DE CORESPONDENȚE	706

TITLUL PRELIMINAR

CAPITOLUL I

Domeniul de reglementare

Art. 1. Domeniu de aplicare

Prezenta lege stabilește regulile în domeniul prevenirii insolvenței și al insolvenței.

Bibliografie română: I. Adam, N. Adam, *Elemente de noutate semnificative în domeniul prevenirii insolvenței și al insolvenței reglementate prin Legea nr. 85/2014 în raport cu actul normativ anterior în materie (Legea nr. 85/2006)*, în Dreptul nr. 12/2014, pp. 114-147; D.A. Coldea, *Implementarea consolidării substanțiale în cadrul procedurii insolvenței în dreptul român*, în RDC nr. 4/2020, pp. 63-81; M. Comșa, *Ajutorul de stat pentru IMM-uri și procedura insolvenței – Jurisprudență CJUE*, în Phoenix nr. 62, octombrie-decembrie 2017, pp. 21-26; A. Deli-Diaconescu, *Codul insolvenței – între remediu, echilibru și sancțiune*, în Phoenix, iulie-septembrie 2015, pp. 11-18; A. Deli, *Compatibilitatea dintre procedura insolvenței, procedura civilă și dreptul civil*, în Revista Societăților și a Dreptului Comercial nr. 2/2018, pp. 1-40; A. Deli, *Probleme de compatibilitate între procedura insolvenței și procedura civilă*, în Phoenix nr. 65, iulie-septembrie 2018, pp. 12-16; A. Deli, *Analiza unor criterii de stabilire a compatibilității dintre insolvență și procedura civilă (partea I)*, în Phoenix nr. 67, ianuarie-martie 2019, pp. 22-30; A. Deli, *Analiza unor criterii de stabilire a compatibilității dintre insolvență și procedura civilă (partea a II-a)*, în Phoenix nr. 68, aprilie-iunie 2019, pp. 5-9; A. Deli-Diaconescu, *Problema de compatibilitate dintre procedura insolvenței și Codul de procedură civilă*, Ed. Universul Juridic, București, 2019, *passim*; D.-M. Daghie, *Succinte considerații în legătură cu participarea societăților aflate în procedura insolvenței la procedurile de achiziții publice*, în Dreptul nr. 4/2016, pp. 109-116; S. Golub, *Dreptul de proprietate în meandrele procedurii de insolvență... Este proprietatea un moft?!? (Partea I)*, în Phoenix nr. 73-74, iulie-decembrie 2021, pp. 46-58; O.L. Lup, R. Chiriță, *Spălarea banilor și calitatea de entitate raportoare a practicienilor în insolvență*, în Phoenix nr. 77-78, iulie-decembrie 2021, pp. 36-41; A.M. Maxim, *Interferențele dreptului muncii în procedurile de insolvență*, în Phoenix nr. 75-76, ianuarie-iunie 2021, pp. 56-61; S.M. Miloș, A. Deli-Diaconescu, *Principalele elemente de noutate aduse prin Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență*, în RRDA nr. 7/2014, pp. 25-60; S.M. Miloș, A. Deli-Diaconescu, *Analiza aspectelor de noutate aduse de O.U.G. nr. 88/2018 la Codul insolvenței*, în Phoenix nr. 66, octombrie-decembrie 2018, pp. 5-10; S.M. Miloș, *Aspecte relevante derivând din testul de compatibilitate dintre procedura insolvenței și alte legislații*, în Phoenix nr. 71-72, ianuarie-iunie 2020, pp. 40-45; F.I. Moțu, A. Deli-Diaconescu, *Proceduri paralele insolvenței – Răspunderea solidară în materie fiscal (partea a I-a)*, în Phoenix nr. 51, ianuarie-martie 2015, pp. 27-31; F.I. Moțu, A. Deli-Diaconescu, *Proceduri paralele insolvenței (partea a II-a)*, în Phoenix nr. 52, aprilie-iunie 2015, pp. 25-31; C.B. Nasz, *Unele considerații cu privire la modificările aduse Legii nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență prin O.U.G. nr. 88/2018*, în Phoenix nr. 66, octombrie-decembrie 2020, pp. 29-34; N.D. Ploșteanu, *Aspecte practice privind dreptul de acces al persoanelor vizate, prevăzut de Regulamentul general privind protecția datelor*, în Phoenix nr. 73-74, iulie-decembrie 2021, pp. 42-54; F. Nițu, C. Turenici, *Interfața arbitraj comercial – insolvență. Elemente de ordine publică în practica arbitrală europeană și națională*, în RRDA nr. 1/2017, pp. 85-113; O. Puie, *Aspecte de ordin procedural în materia procedurii insolvenței reglementată de noul cadru normativ instituit prin Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și insolvența și natura juridică a răspunderii pentru intrarea în insolvență*, în PR nr. 8/2014, pp. 43-71; O. Puie, *Aspecte privitoare la sfera de aplicabilitate a unor dispoziții instituite de Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, competența judecătorului-sindic și procedura de executare a hotărârilor judecătorești prin care s-a dispus*

angajarea răspunderii organelor de conducere pentru încălcarea prevederilor legale referitoare la plata creanțelor bugetare, în RRDJ nr. 6/2014, pp. 156-171; O. Puie, *Aspecte privitoare la procedura insolvenței reglementată prin Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, precum și unele aspecte referitoare la procedura insolvenței reglementată prin acte normative speciale*, în Dreptul nr. 12/2014, pp. 148-175; M. Sărăcuț, *Tratamentul juridic al supraîndatorării antreprenorului individual aflat în insolvență*, în RRDJ nr. 4/2020, pp. 292-303; B. Ștefănescu, *Situația de criză financiară a unităților administrative teritoriale și insolvența acestora*, în RRDP nr. 5/2012, pp. 11-28; S. Tîmoveanu, *Starea de urgență suspendă procedura insolvenței sau doar judecata? Impactul instituirii stării de urgență asupra celor mai importante termene prevăzute de legea insolvenței*, în Phoenix nr. 71-72, ianuarie-iunie 2020, pp. 46-54; N. Țăndăreanu, *Rolul jurisprudenței Curții Constituționale și a jurisprudenței instanțelor judecătorești în reglementarea insolvenței profesioniștilor*, www.universuljuridic.ro; N. Țăndăreanu, *Soluții de unificare a jurisprudenței în materia insolvenței sau cu impact în materia insolvenței*, în RRDJ nr. 1/2018, pp. 239-249.

Bibliografie străină: R. Hauck, *Personal Data in Insolvency Proceedings: The Interface between the New General Data Protection Regulation and (German) Insolvency Law*, în „European Company and Financial Law Review”, vol. 16, no. 6, 2019, pp. 724-745; E. Ghio, G.-J. Boon, D. Ehmke, J. Gant, L. Langkjaer, E. Vaccari, *Harmonising insolvency law in the EU: New thoughts on old ideas in the wake of the COVID-19 pandemic*, în „International Insolvency Review”, vol. 30, nr. 3, pp. 427-459; A. Krohn, *Rethinking priority: The dawn of the relative priority rule and the new „best interests of creditors” test in the European Union*, în „International Insolvency review”, vol. 30, pp. 75-95; J. McCarthy, *A class apart: The relevance of the EU preventive restructuring directive for small and medium enterprises*, în „European Business Organization Law Review”, vol. 21, nr. 4, 2020, pp. 895-913.

JURISPRUDENȚĂ

DECIZII DE SPEȚĂ

1. Procedura de insolvență guvernată de Legea nr. 85/2006. Incidenta Legii nr. 55/2020. Într-adevăr, Legea nr. 55/2020, reglementând în domeniul insolvenței unele măsuri pentru combaterea efectelor pandemiei de COVID-19, face referire la dispozițiile Legii nr. 85/2014, actul normativ aflat în vigoare în prezent care reglementează desfășurarea procedurii insolvenței. Cu toate acestea, la momentul declanșării pandemiei unele societăți se aflau în procedura insolvenței reglementate de legea anterioară a insolvenței, Legea nr. 85/2006, care continuă să se aplice procedurilor deschise în baza ei. Cum pandemia poate afecta deopotrivă aceste societăți, ca și pe cele aflate în insolvență deschisă în baza Legii nr. 85/2014, rezultă că măsurile menite să combată aceste efecte negative, reglementate prin Legea nr. 55/2020, se aplică pentru identitate de rațiune și societăților aflate în insolvență potrivit Legii nr. 85/2006, iar nu numai celor supuse Legii nr. 85/2014. [C. Ap. Pitești, s. a II-a civ., dec. nr. 152/2021, în RRDJ nr. 2/2021, pp. 394 și urm.].

2. Hotărârea adunării creditorilor de aprobare a notificării organului fiscal privind intenția debitorului de a beneficia de facilitățile fiscale prevăzute de O.G. nr. 6/2019. Compatibi-

litatea cu procedura reglementată de Legea nr. 85/2014. În speță nu se pune problema încălcării regulilor în distribuirea sumelor realizate în urma lichidării bunurilor și drepturilor patrimoniale care compun averea falitului, ci verificarea respectării cerinței de la alin. (2) al art. 87 din Legea nr. 85/2014, în ceea ce privește intenția debitorului insolvent de a beneficia de o facilitate fiscală constând în anularea obligațiilor de plată accesorii, împrejurare care constituie un aspect de oportunitate, lăsat de legiuitor la aprecierea creditorilor participanți la procedura de executare colectivă, reprezentând un drept de apreciere care scapă controlului judecătorului-sindic. Dacă legea permite realizarea unei anumite operațiuni, în sensul în care o lasă în marja de apreciere a creditorilor, nu poate fi pusă în discuție cenzurarea oportunității aprecierii acestora, cenzura instanței putând interveni numai atunci când este afectată legalitatea unui act îndeplinit în cadrul procedurii judiciare concursuale. Nu se poate susține cu temei că procedura concursuală ar fi incompatibilă cu procedura de acordare a facilităților fiscale, sub forma anulării obligațiilor de plată accesorii, de vreme ce printre debitorii care pot beneficia de această facilitate sunt, conform Ordinului M.F.P. nr. 3126/2019, și debitorii aflați în procedura insolvenței. [C. Ap. Timișoara, s. a II-a

civ., dec. nr. 279/2020, în RRDJ nr. 1/2021, pp. 113 și urm.].

Nota autorului: A se vedea asupra acestei chestiuni și C. Răvășilă, Comentarii referitoare la aplicarea O.G. nr. 6/2019 privind instituirea unor

facilități fiscale, în revista Phoenix nr. 73-74/2020, pp. 77-81; C.B. Nasz, Compatibilitatea dintre O.G. nr. 6/2019 privind instituirea unor facilități fiscale și Legea nr. 85/2014 – studiu de caz, în revista Phoenix nr. 73-74, iulie-decembrie 2020, pp. 12-16.

Art. 2. Scopul legii

Scopul prezentei legi este instituirea unor proceduri de prevenire a insolvenței la care pot recurge debitorii aflați în dificultate și, respectiv, a unor proceduri colective de insolvență pentru acoperirea pasivului debitorului, în cadrul cărora debitorul beneficiază, atunci când este posibil, de șansa de redresare a activității sale¹.

Reglementare anterioară: art. 2 din Legea nr. 85/2006.

COMENTARII

✎ Prin art. 2 din Legea nr. 85/2014, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 216/2022, se realizează o transpunere la nivel național a prevederilor art. 1 lit. a) din Directiva UE 2019/1023, instituindu-se, în plus, posibilitatea debitorului de a apela la proceduri de prevenire a insolvenței atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege.

✎ Spre deosebire de norma europeană care folosește sintagma „dificultate financiară” („financial difficulties”) se observă că legiuitorul optează pentru sintagma „dificultate”, noțiune al cărei înțeles este stabilit prin art. 5 pct. 26² din Legea nr. 85/2014, introdus prin art. 1 pct. 12 din Legea nr. 216/2022.

✎ Din analiza comparată a art. 5 pct. 26² din Legea nr. 85/2014 și art. 5 pct. 29 din Legea nr. 85/2014 rezultă că legiuitorul folosește sintagmele de „dificultate”, respectiv de „insolvență” pentru a determina tipurile de proceduri la care poate apela debitorul: atunci când debitorul se află în dificultate poate apela la proceduri de prevenire a insolvenței [procedura acordului de restructurare (art. 15¹-art. 15¹³ din Legea nr. 85/2014) sau procedura concordatului preventiv (art. 16-37 din Legea nr. 85/2014)]; când debitorul se află în stare de insolvență poate accesa proceduri colective de insolvență (procedura de insolvență generală, procedura de insolvență simplificată sau procedura falimentului).

✎ Indiferent de tipul de procedură accesată de către debitor se instituie regula conform căreia debitorul trebuie să beneficieze de șansa de redresare a activității sale, sub condiția de a exista o asemenea posibilitate.

JURISPRUDENȚĂ

DECIZII DE SPEȚĂ

1. Rolul judecătorului-sindic. Scopul procedurii insolvenței. Rolul judecătorului-sindic nu este acela de a se comporta ca un judecător de drept comun, care este chemat să soluționeze un litigiu comercial născut anterior deschiderii procedurii insolvenței. Dimpotrivă, judecătorului-sindic îi este conferit rolul de a proceda la o analiză sumară a acelor creanțe certe, lichide și exigibile, pe care creditorul le evocă, și de a aprecia dacă debitorul are sau nu mijloacele materiale necesare pentru a face față acestor datorii. Altfel spus, misiunea

tribunalului de faliment începe după finalizarea litigiului comercial dintre părți, atunci când nu mai există niciun dubiu asupra caracterului cert, lichid și exigibil al creanței. În aceste condiții, întocmai ca judecătorul investit cu soluționarea unei cereri de emiteră a unei ordonanțe președințiale, a unei somații de plată sau a unei ordonanțe de plată, judecătorul-sindic trebuie să evite să se pronunțe în sensul urmărit de creditor atunci când, după ce „pipăie” fondul, constată că litigiu comercial dintre părți nu poate fi soluționat decât în cadrul unei judecăți de drept comun. Scopul procedurii reglementate de legea insolvenței îl reprezintă instituirea unei proceduri colective pentru acope-

¹ Art. 2 este redat astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 1 din Legea nr. 216/2022. Anterior acestei modificări, norma legală avea următoarea formulare: „Scopul prezentei legi este instituirea unei proceduri colective pentru acoperirea pasivului debitorului, cu acordarea, atunci când este posibil, a șansei de redresare a activității acestuia”.

rirea pasivului debitorului aflat în insolvență. Acest scop nu trebuie deturnat, nefiind permis ca creditorii să utilizeze procedura de executare colectivă ca pe un mijloc de soluționare a unui diferend comercial, prin intermediul judecătorului-sindic, menit a fi utilizat ca instrument de constrângere a debitorului să-și plătească datoriile sub amenințarea falimentului (cum se pare că recurențele au acționat, întrucât cererile lor anterioare, pentru aceleași sume, promovate pe calea somației de plată, respectiv a ordonanței de plată, au fost respinse de instanțele de judecată), dacă pârâtul are fonduri disponibile pentru a plăti. Procedura insolvenței nu este o modalitate simplificată de soluționare a unei chestiuni litigioase, de orice natură, între părțile contractante, ea având un scop expres prevăzut lege, și anume instituirea unei proceduri colective pentru acoperirea creanței debitorului aflat în insolvență, iar nu pentru stabilirea răspunderii contractuale a părților aflate în litigiu. De aceea, judecătorul-sindic nu poate soluționa pretențiile reciproce ale părților decurgând din interpretarea radical diferită a aceluiași contract, competența în acest sens revenind doar judecătorului de drept comun. [C. Ap. Timișoara, s. a II-a civ., dec. nr. 2225/2012, în BCA nr. 4/2012 (supliment online), în RDC nr. 11/2013, p. 93 și în CATBJ 2012, IV, p. 28].

2. Prevalența procedurii insolvenței în raport cu cea privind lichidarea voluntară prevăzută de Legea nr. 31/1990 modificată și cu cea referitoare la executarea silită în sensul O.U.G. nr. 51/1998. Este adevărat că, în conformitate cu prevederile O.U.G. nr. 3/2004, s-a hotărât, la data de 16 aprilie 2004, dizolvarea voluntară a societății și numirea unui lichidator, însă lichidarea voluntară nu s-a mai efectuat, pentru că împotriva societății s-a declanșat procedura falimentului. Instanțele anterioare au reținut corect că această procedură este una concursuală, colectivă și egalitară și are caracter special în raport cu lichidarea ce s-ar fi efectuat conform Legii nr. 31/1990, republicată, dar și față de executarea silită reglementată de O.U.G. nr. 51/1998. [ICCJ, s. com., dec. nr. 111/2008, *www.scj.ro*].

3. Incident de plată. Deschiderea procedurii insolvenței. Efecte asupra obligației de înscriere a incidentului. Concurs între legile speciale. În cazul în care o persoană declarantă – bancă, în calitate de bancă trasă, a trasului sau a subscriitorului – a decis refuzul la plată al cecului, cambiei sau biletului la ordin, aceasta are obligația ca până cel târziu în ziua refuzului să transmită la Centrala Incidentelor de Plăți o cerere de înscriere a refuzului bancar. Deschiderea procedurii insolvenței nu poate constitui o cauză exoneratoare pentru înscrierea în Centrala Incidentelor de Plăți a unui

incident major, atât timp cât, la momentul emiterii instrumentelor de plată și la momentul prezentării acestora, cauza esențială a refuzului la plată a fost aceea a lipsei totale de disponibil. [ICCJ, s. com., dec. nr. 2044/2010, în BC nr. 1/2011, pp. 31 și urm.].

Nota autorului: Regimul juridic al incidentelor de plată este reglementat de Regulamentul BNR nr. 1/2012 (M. Of. nr. 49 din 20 ianuarie 2012).

4. Suspendarea administrării unui dosar de faliment. Inadmisibilitate. Unul dintre principiile procedurii de insolvență este și cel al celerității. El nu este altceva decât o reflexie a principiului celerității desfășurării operațiunilor comerciale, care, cum bine se știe, guvernează întreaga reglementare a acestei materii. Principiul celerității nu este numai enunțat de noua Lege a insolvenței, ci el se degajă și din alte prevederi, toate aceste norme neurmărind altceva decât crearea unui mecanism juridic adecvat care să asigure cu rapiditate și eficiență ieșirea de pe piață a operatorilor economici neviabili. Ca atare, în mod justificat, atât în doctrină, cât și în jurisprudență se constată o aplicare restrictivă a dispozițiilor privitoare la suspendarea legală facultativă a derulării acestei proceduri de executare colectivă. [C. Ap. Timișoara, s. com., dec. nr. 858/2008, în BCA nr. 1/2009, pp. 28 și urm.].

5. Cerere de suspendare a judecății formulată de un creditor. Respingere. Curtea reține că, într-adevăr, prin Acordul de plată nr. x, încheiat între debitoarea A și creditoarea B1, cea dintâi s-a angajat să achite creanța în două tranșe; s-a stipulat că urmează ca petenta să depună la instanță o cerere de amânare a soluționării cererii de trecere la faliment și, în subsidiar, părțile vor cere suspendarea soluționării cererii de trecere la faliment formulată de această creditoare prin acordul lor, în temeiul art. 411 alin. (1) pct. 1 C. pr. civ. S-a mai stipulat că acest acord nu îi dă dreptul debitoarei să solicite instanței să dispună respingerea cererii creditoarei, conform art. 143 alin. (3) din Legea nr. 85/2014. Curtea constată că obligațiile procedurale impuse prin acest acord au fost respectate de debitoare: nu s-a opus cererii de amânare, a învederat că părțile solicită suspendarea voluntară a cauzei și a lăsat la aprecierea instanței modul de soluționare pe fond a cererii, fără a solicita respingerea ei, așa cum se angajase prin acordul semnat cu creditoarea. Judecătorul-sindic, la rândul său, a respectat normele de procedură, respingând motivat atât cererea de amânare a cauzei, cât și cererea de suspendare voluntară. Acordul părților cu privire la solicitările procedurale nu determină în mod automat soluția instanței, decât în măsura în care dispozițiile legale atribuie un asemenea efect acordului părților. În cazul amânării, fiind o măsură ce privește buna

administrare a justiției, instanța este ținută să se pronunțe asupra ei motivat; tribunalul a respins cererea având în vedere intervalul mare de timp pe care părțile l-au avut la dispoziție pentru negocieri și soluționare amiabilă. În privința suspendării voluntare, Curtea are în vedere că, potrivit art. 411 alin. (1) pct. 1 C. pr. civ., judecătorul va suspenda judecata când amândouă părțile o cer, de unde rezultă caracterul obligatoriu al acestei măsuri. Deși textul se referă la „amândouă” părțile, este evident că are în vedere situația în care toate părțile litigiului, în situația în care sunt mai mulți reclamânți sau părți, își exprimă acordul în acest sens. În cauza de față, judecătorul-sindic era investit cu cererile de faliment a doi creditori în-

potriva debitoarei, astfel încât, chiar restrângând cadrul procesual strict la acei creditori ale căror cereri formau obiectul investiției, plus debitoarea, pentru suspendarea cauzei era nevoie de acordul tuturor părților, așadar de al ambelor creditoare și de al debitoarei. Cum cealaltă creditoare nu și-a exprimat acordul în acest sens, iar până la o eventuală disjungere (care reprezintă o măsură ce privește buna administrare a justiției și asupra căreia, în principiu, judecătorul cauzei este suveran), cauza are un caracter unitar, în mod legal judecătorul-sindic a dispus continuarea judecății în ansamblul său. [C. Ap. Pitești, s. a II-a civ., dec. nr. 373/2021, www.rolii.ro].

Art. 3. Domeniu de aplicare

(1) Procedurile prevăzute de prezenta lege se aplică profesioniștilor, astfel cum sunt definiți la art. 3 alin. (2) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, cu excepția celor cu privire la care se prevăd dispoziții speciale în ceea ce privește regimul prevenirii insolvenței și al insolvenței lor. În cazul profesiilor liberale, procedurile prevăzute de prezenta lege vizează întreprinderea acestora, iar nu statutul profesional.

(2) În cazul în care un profesionist persoană fizică aflat în insolvență are atât datorii personale, cât și datorii profesionale, care fie nu pot fi separate într-un mod rezonabil, fie se află în diviziuni ale patrimoniului constituite potrivit art. 2.324 alin. (3) din Legea nr. 287/2009, republicată, cu modificările ulterioare, acestea sunt tratate în cadrul procedurii de insolvență prevăzute de prezenta lege, pentru a obține descărcarea definitivă de obligații.

(3) În cazul în care un profesionist persoană fizică aflat în insolvență are atât datorii personale, cât și datorii profesionale care fac parte din diviziuni ale patrimoniului constituite potrivit art. 2.324 alin. (4) din Legea nr. 287/2009, republicată, cu modificările ulterioare, acestea din urmă sunt tratate în cadrul procedurii de insolvență prevăzute de prezenta lege, pentru a obține descărcarea de obligații.

(4) Procedurile prevăzute de prezenta lege nu sunt aplicabile unităților și instituțiilor de învățământ preuniversitar, universitar și entităților prevăzute la art. 7 din Ordonanța Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 324/2003, cu modificările și completările ulterioare.

(5) Prevederile titlului I nu sunt aplicabile:

a) instituțiilor de credit, firmelor de investiții, precum și altor instituții financiare și entități supuse prevederilor Legii nr. 312/2015 privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul financiar, cu modificările și completările ulterioare, organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare, astfel cum sunt definite la art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/2012 privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare și societățile de administrare a investițiilor, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 297/2004 privind piața de capital, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 10/2015, cu modificările și completările ulterioare, și fondurilor de investiții alternative, definite la art. 3 pct. 20 din Legea nr. 74/2015 privind administratorii de fonduri de investiții alternative, cu modificările și completările ulterioare;

b) asigurătorilor și reasigurătorilor, astfel cum sunt definiți de art. 1 alin. (2) pct. 3 și 45 din Legea nr. 237/2015 privind autorizarea și supravegherea activității de asigurare și reasigurare, cu modificările și completările ulterioare, supuși prevederilor legii menționate anterior, precum și Legii nr. 246/2015 privind redresarea și rezoluția asigurătorilor, cu modificările ulterioare;

c) contrapărților centrale, astfel cum sunt definite la art. 2 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții;

d) depozitarilor centrali de titluri de valoare, astfel cum sunt definiți la art. 2 alin. (1) pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 909/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind îmbunătățirea decontării titlurilor de valoare în Uniunea Europeană și privind depozitarii centrali de titluri de valoare și de modificare a Directivelor 98/26/CE și 2014/65/UE și a Regulamentului (UE) nr. 236/2012.

(6) În materia procedurilor de prevenire a insolvenței, prezenta lege nu afectează drepturile și obligațiile debitorului cu privire la activul personal acumulat de către acesta la un fond de pensii administrat privat și/sau la fonduri de pensii facultative și/sau la fonduri de pensii ocupaționale ori cu privire la pensiile private de care debitorul beneficiază, în temeiul și în condițiile legislației privind pensiile private².

Reglementare anterioară: art. 1 din Legea nr. 85/2006.

Bibliografie: St.D. Cărpenu, *Comercianții – profesioniști ai întreprinderii comerciale – în lumina noului Cod civil, în Noile coduri ale României*. Studii și cercetări juridice, Ed. Universul Juridic, București, 2011, p. 51-54; D. Deteșan, *Despre insolvența persoanei fizice*, în Revista Phoenix nr. 48/2014, p. 26-32; Gh. Piperea, *Profesionistul și întreprinderea sa*, în CJ nr. 1/2012, pp. 19-24; I. Schiau, *Profesionistul, un reper al dăinuirii materiei comerciale în cadrul dreptului privat unitar*, în RRDA nr. 7/2015, pp. 43-58; I. Schiau, *Întreprinderea – un concept distonant*, în RRDA nr. 4/2017, pp. 17-26; L.E. Smarandache, *Aspecte privind fondul de comerț al comerciantului persoană fizică*, în PR nr. 1/2011, pp. 59-75; L.E. Smarandache, *Comerciantul persoană fizică. Aspecte esențiale privind: dovada calității și atributele de identificare obligatorii (I)*, în PR nr. 5/2011, pp. 106-117; L.E. Smarandache, *Comerciantul persoană fizică. Aspecte esențiale privind: drepturile, obligațiile și pierderea calității (II)*, în PR nr. 3/2011, p. 98-113; L.E. Smarandache (Stuparu), *The Enterprise in the Romanian Legal System – Past and Present*, în „Revista de Științe Politice. Revue des Sciences Politiques” nr. 52/2016, pp. 48-59; L.E. Stuparu, *Profesionistul „clandestin”*, în RDC nr. 2/2020, pp. 46-63; I.T. Ștefănescu, Ș. Beligrădeanu, *Privire analitică asupra corelației dintre noul Cod civil și Codul muncii*, în Dreptul nr. 12/2009; A.C. Târșia, *Profesioniștii și normele de drept comercial ale noului Cod civil*, în Culegere de studii în onoare Alexandru Bacaci, Ed. Universul Juridic, București, 2012, pp. 410-420.

Legislație conexă: O.U.G. nr. 46/2013 privind criza financiară și insolvența unităților administrativ-teritoriale (M. Of. nr. 299 din 24 mai 2013).

Art. 3 alin. (2)-(3) din Codul civil: (2) Sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere.

(3) Constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una ori mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea sau înstrăinarea de bunuri ori în prestarea de servicii, indiferent dacă are ori nu un scop lucrativ.

Art. 8 alin. (1) din Legea nr. 71/2011: (1) Noțiunea de „profesionist” prevăzută la art. 3 din Codul civil include categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum și orice alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a Codului civil.

² Art. 3 este redat astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 2 din Legea nr. 216/2022. În forma anterioară, art. 2 din Legea nr. 85/2014 avea următoarea formulare: „(1) Procedurile prevăzute de prezenta lege se aplică profesioniștilor, astfel cum sunt definiți la art. 3 alin. (2) din Codul civil, cu excepția celor care exercită profesii liberale, precum și a celor cu privire la care se prevăd dispoziții speciale în ceea ce privește regimul insolvenței lor.

(2) Procedura prevăzută de prezenta lege se aplică și regiilor autonome.

(3) Procedura prevăzută de prezenta lege nu este aplicabilă unităților și instituțiilor de învățământ preuniversitar, universitar și entităților prevăzute la art. 7 din Ordonanța Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 324/2003, cu modificările și completările ulterioare”.

COMENTARIU

✎ Procedurile prevăzute de Legea nr. 85/2014 pot fi accesate de orice persoană care îndeplinește condiția de a fi profesionist în accepțiunea art. 3 alin. (2) C. civ., adică de persoanele fizice sau juridice care exploatează o întreprindere.

✎ Deși prin art. 3 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 nu se realizează o trimitere expresă la definiția „profesionistului” realizată prin art. 8 din Legea nr. 71/2011, totuși având în vedere că prin această normă legală se realizează o interpretare autentică a sintagmei de „profesionist” din art. 3 alin. (2) C. civ., este necesar ca art. 3 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 să fie coroborat cu art. 8 din Legea nr. 71/2011. Pe baza unei asemenea analize se poate concluziona că procedurile prevăzute de lege pot fi accesate de următoarele categorii de persoane: comercianții, întreprinzătorii, operatorii economici, precum și orice alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale (pentru detalii privind noțiunea de „profesionist” a se vedea L.E. Stuparu, *Drept comercial. Profesiuniști comercianți*, Ed. Universul Juridic, București, 2020, pp. 47 și urm.).

✎ Prin „comerciant” se înțelege persoanele fizice sau, după caz, persoanele juridice supuse înregistrării în registrul comerțului, potrivit prevederilor art. 1 din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului, republicată, cu modificările și completările ulterioare [art. 6 alin. (1) din Legea nr. 71/2011], precum și persoanele definite ca atare de acte normative speciale, cum ar fi: a) Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice, republicată; b) Legea pomiculturii nr. 348/2003, republicată, cu modificările ulterioare; c) Legea nr. 321/2009 privind comercializarea produselor alimentare, cu modificările și completările ulterioare; d) orice alte acte normative în care termenul „comerciant” are un înțeles specific dispozițiilor cuprinse în aceste din urmă acte normative [art. 6 alin. (2) din Legea nr. 85/2014]. Prin urmare din interpretarea coroborată a art. 6 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 și art. 1 din Legea nr. 26/1990 din categoria „comercianților” fac parte: persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, societățile reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, companiile naționale și societățile naționale, regiile autonome, grupurile de interes economic, societățile cooperative, organizațiile cooperatiste, societățile europene, societățile cooperative europene și grupurile europene de interes economic cu sediul principal în România, precum și alte persoane fizice și juridice prevăzute de lege (pentru detalii cu privire la noțiunea de „comerciant” a se vedea S. Angheni, *Drept comercial. Tratat*, Ed. C.H. Beck, București, 2019, pp. 49 și urm.).

✎ S-a apreciat (Gh. Piperea, *Drept comercial român. Teoria generală, întreprinderea și insolvența*, cit. supra, p. 576) că procedura de insolvență este aplicabilă și comercianților *de facto*, adică persoanelor care realizează venituri din activități independente (pentru detalii a se vedea și L.E. Stuparu, *Profesionistul „clandestin”*, cit. supra, pp. 46 și urm.).

✎ În condițiile în care noțiunea de „întreprinzător” nu a fost definită prin Codul civil, se poate apela la definiția din art. 2 lit. e) din O.U.G. nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, prin care se prevede că prin „întreprinzător” se înțelege „persoana fizică care organizează o întreprindere economică”, iar conform art. 2 lit. f) din O.U.G. nr. 44/2008 prin „activitate economică” se înțelege „activitatea economică desfășurată în mod organizat, permanent și sistematic, combinând resurse financiare, forță de muncă, materii prime, mijloace logistice și informație, pe riscul întreprinzătorului, în cazurile și în condițiile prevăzute de lege”.

✎ Având în vedere că prin art. I pct. 56 din Legea nr. 216/2022 s-a dispus abrogarea art. 38 alin. (2) lit. a) și b) din Legea nr. 85/2014, prin care se institua obligația deschiderii procedurii simplificate față de profesiuniști persoane fizice și întreprinderile familiale/ membrii întreprinderilor familiale, rezultă că și în cadrul acestor categorii de profesiuniști se poate deschide oricare dintre procedurile prevăzute de lege, inclusiv procedurile de prevenție.

✎ Prin art. 3 alin. (1) teza a I-a din Legea nr. 85/2014 se instituie regula conform căreia în cazul profesiuniștilor se aplică procedurile prevăzute de acest act normativ, cu excepția situațiilor în care există reglementări speciale, ipoteze în care acestea vor fi aplicabile cu prioritate conform regulii „specialia generalibus derogant”. Prin art. III și IV din Legea nr. 216/2022 se modifică art. 2 din Legea nr. 188/2000 și art. 3 din Legea nr. 36/1996 precizându-se, în mod expres, că dispozițiile legale privind procedurile de insolvență nu sunt aplicabile executorilor judecătorești și notarilor publici. Având în vedere că se folosește

sintagma „proceduri de insolvență” rezultă că în cadrul acestor categorii profesionale nu pot fi accesate atât procedurile de prevenire a insolvenței, cât și procedurile colective de insolvență.

☞ Spre deosebire de art. 3 alin. (2) din Legea nr. 85/2014 prin care se prevedea, în mod expres, faptul că procedura colectivă se aplica și regiilor autonome, în actuala formă a art. 3 din Legea nr. 85/2014, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 216/2022, nu se mai prevede, în mod expres, posibilitatea de a se apela la procedura colectivă în cazul regiilor autonome. Totuși întrucât regiile autonome intră în categoria „profesioniștilor”, astfel cum este definită de art. 3 C. civ. și art. 8 din Legea nr. 85/2014, rezultă că procedurile prevăzute de lege (procedurile preventive sau procedurile colective) pot fi accesate și de către regiile autonome.

☞ S-a arătat (R. Bufan, A. Deli-Diaconescu, M. Sărăcuț (coord.), *Tratat practic de insolvență*, vol. I, cit. supra, p. 242) că, în cazul încetării plăților la nivelul unei sucursale sau al unui alt sediu secundar, procedura colectivă poate fi deschisă numai împotriva societății fondatoare, căreia îi revin, de altfel, toate obligațiile acestui dezmembrământ.

☞ Prin art. 3 alin. (2) și (3) din Legea nr. 85/2014 se instituie reguli particulare pentru ipoteza deschiderii procedurii împotriva profesionistului persoană fizică

◆ DOCTRINĂ

1. „Prin art. 3 C. civ., legiuitorul oferă, practic, două definiții: una a exploatării (exercitare sistematică) și una a întreprinderii (activitate organizată). Reluând ideea că întreprinderea este o activitate sistematic organizată, Codul civil aduce elemente de noutate privind configurația juridică a întreprinderii, noutăți care vizează (a) delimitarea sferei activităților întreprinderii și (b) extinderea expresă a conceptului și asupra activităților cu scop nelucrative. Oricum, este de menționat că art. 3 C. civ., marchează obiectul întreprinderii: în principal, activități de natura celor calificate anterior drept acte de comerț. Această definiție, concordantă, în aparență, cu concepția doctrinară grefată pe prevederile art. 3 C. com., inovează prin extinderea domeniului de aplicare asupra operațiunilor care nu urmăresc profitul și nici nu au scop lucrativ”. [I. Schiau, *Întreprinderea – un concept distonant*, cit. supra, p. 19].

2. „Din comparația celor două texte din Legea de punere în aplicare a noului Cod civil [art. 8 alin. (1) cu art. 6 alin. (1) din Legea de punere în aplicare] ar putea rezulta că nu sunt considerați profesioniști decât cei care sunt autorizați să exercite o activitate economică sau profesională, nu și cei care nu sunt autorizați. Totuși, consider că art. 8 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 trebuie citit în corelație cu art. 3 NCC și, în orice caz, în spiritul său: textul intenționează să enumere categoriile de profesioniști și nu să impună regula autorizării exercițiului unor activități economice, regulă care, de altfel, ar excede art. 3 alin. (2) NCC din care rezultă că este profesionist acela care exploatează o întreprindere (fără a se face distincția între activitățile autorizate și cele ne-autorizate). Comerciantul [re-denumit de art. 6 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 „persoana supusă înregistrării în registrul comerțului”] întreprinzătorul și operatorul economic sunt profesioniști prin însuși faptul exploatării unei întreprinderi, fapt ce atrage obligația de a se fi înregistrat în registrul comerțului. Calitatea de profesionist există, deci, indiferent dacă cel în cauză este sau nu înregistrat și indiferent dacă este sau nu autorizat să exercite aceea întreprindere. Persoanele supuse înregistrării în registrul comerțului, dar neînregistrate efectiv, sunt asimilate cu noțiunea de „comerciant” din legile și actele normative în vigoare la data de 1 octombrie 2011. Dintr-o anumită perspectivă, soluția legală este o potențială sancțiune aplicabilă comerciantului ilegal”. [Gh. Piperea, *Profesionistul și întreprinderea sa*, cit. supra, p. 20].

MINUTĂ DE PRACTICĂ UNITARĂ

Posibilitatea de a deschide procedura de insolvență, în baza Legii nr. 85/2014, pentru o asociație de proprietari. Asociațiile de proprietari nu pot fi supuse prevederilor Legii nr. 85/2014, având în vedere eficiența redusă a procedurii insolvenței în cazul acestora. [Minuta întâlnirii președinților secțiilor specializate (foste comerciale) ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, București, 21 iunie 2018, pp. 8 și urm.].

DECIZII DE SPEȚĂ

1. Sucursală – lipsă calitate procesuală pasivă în procedura insolvenței. 1) Potrivit art. 43 din Legea nr. 31/1990, sucursala nu are personalitate juridică și nu este subiect distinct de drept. În consecință, sucursala nu poate constitui subiect al procedurii insolvenței, așa încât deschiderea procedurii reglementate de această lege se face asupra societății-mamă, sucursala neavând calitate procesuală pasivă. [C. Ap. Iași, s. civ., dec. nr. 6/2010, în CAIBJ 2010, I, p. 42].

2) Curtea constată că este legală și temeinică soluția pronunțată de judecătorul-sindic în sensul că pârâta sucursală nu are capacitatea procesuală de folosință de a dobândi calitatea de debitoare în cadrul unei proceduri de insolvență. În conformitate cu art. 3 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, procedura insolvenței se aplică profesioniștilor, astfel cum sunt definiți la art. 3 alin. (2) C. civ., cu excepția celor care exercită profesii liberale, precum și a celor cu privire la care se prevăd dispoziții speciale în ceea ce privește regimul insolvenței lor. Potrivit art. 5 pct. 29 din lege, insolvența reprezintă acea stare a patrimoniului debitorului caracterizată prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor certe, lichide și exigibile. De asemenea, sunt relevante prevederile art. 43 din Legea nr. 31/1990 a societăților, conform cărora sucursalele sunt dezmembrăminte fără personalitate juridică ale societăților și se înregistrează, înainte de începerea activității lor, în registrul comerțului din județul în care vor funcționa. În temeiul art. 44 din aceeași lege, societățile străine pot înființa în România, cu respectarea legii române, filiale, precum și sucursale, agenții, reprezentanțe sau alte sedii secundare, dacă acest drept le este recunoscut de legea statutului lor organic. De asemenea, indicarea prevederilor art. 1.889 C. civ. este lipsită de relevanță, atât timp cât normele speciale cuprinse în art. 43 și art. 44 din Legea nr. 31/1990 stabilesc regimul juridic al unei sucursale deschise pe teritoriul României de către o societate persoană juridică străină. Nici împrejurarea că intimata pârâtă este o societate înregistrată în registrul comerțului, având număr și cod unic de înregistrare, nu reprezintă un argument în sensul existenței capacității procesuale de folosință, atât timp cât îndeplinirea formalităților de înmatriculare a sucursalei nu conferă acesteia un patrimoniu propriu distinct de cel al societății mamă și nici personalitate juridică. Tot astfel, faptul că socie-

tatea intimată pârâtă este parte în raporturi juridice civile nu justifică folosința drepturilor procesuale, ci semnifică situația în care societatea mamă i-a acordat mandatul necesar pentru a dobândi drepturi și a-și asuma obligații în numele său, pe plan civil, pe teritoriul României, iar nu și pe plan procesual civil. [C. Ap. București, s. a VI-a civ., dec. nr. 528/2018, în R. Rizioiu, *Codul insolvenței adnotat*, nr. 5, pp. 11 și urm.; a se vedea și C. Ap. Brașov, s. a II-a civ., dec. nr. 273/2021, www.rolii.ro].

2. Admisibilitatea deschiderii procedurii insolvenței în cazul unei asociații sau fundații.

1) În mod evident, pentru asociații și fundații regimul juridic de drept comun este reglementat de O.G. nr. 26/2000, care prevede drept sancțiune a insolvabilității asociației dizolvarea [art. 56 alin. (1) lit. d)]. Însă acest regim juridic de drept comun este aplicabil când nu există normă derogatorie specială, conform principiului *specialia generalibus derogant*. Or, tocmai ținând cont de faptul că pot exista persoane juridice de drept privat care, deși declarând un scop general, colectiv sau personal nepatrimonial (art. 1 din O.G. nr. 26/2000), desfășoară (și) activități economice și că, în cazul acestora (și în special în cazul unor activități economice mai importante, mai de anvergură), regimul juridic de drept comun al asociațiilor și fundațiilor nu ar permite o acoperire conformă a debitelor, legiuitorul a stabilit că și acestea pot fi supuse procedurii insolvenței dacă desfășoară și activități economice. În speță, pentru a verifica deci aplicabilitatea regulilor stipulate de Legea insolvenței, trebuie stabilit dacă debitorul a desfășurat activități economice. [C. Ap. București, s. a V-a civ., dec. nr. 518/2012, www.portal.just.ro].

Nota autorului: În prezent procedura insolvenței este aplicabilă profesioniștilor, astfel cum sunt definiți de art. 3 C. civ. De asemenea, potrivit art. 8 din Legea nr. 71/2011, prin noțiunea de „profesionist” se au în vedere categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum și orice alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale. De asemenea, conform art. 1 alin. (1) din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 76/2012, „înainte de începerea activității economice, au obligația să ceară înmatricularea sau, după caz, înregistrarea în registrul comerțului următoarele persoane fizice sau juridice: persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, societățile reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și

completările ulterioare, companiile naționale și societățile naționale, regiile autonome, grupurile de interes economic, societățile cooperative, organizațiile cooperatiste, societățile europene, societățile cooperative europene și grupurile europene de interes economic cu sediul principal în România, precum și alte persoane fizice și juridice prevăzute de lege”. Prin urmare, în cazul unei asociații sau fundații, acestea reprezentând persoane juridice, pot constitui obiect al procedurii insolvenței dacă desfășoară activități economice, situație în care au calitatea de profesionist. Desigur că, într-o asemenea ipoteză, trebuie stabilit care este patrimoniul afectat desfășurării activității economice conform art. 31 C. civ., ipoteză în care doar acest patrimoniu poate fi valorificat în cadrul procedurii pentru satisfacerea creanțelor.

2) Potrivit art. 48 din O.G. nr. 26/2000, asociațiile și fundațiile pot desfășura activități specifice unui profesionist, activități economice fie cu caracter direct, fie în mod indirect prin înființarea unor societăți cu personalitate juridică (situație care nu este îndeplinită în cazul concret analizat). În prima ipoteză, fundația desfășoară activități economice directe, cu caracter accesoriu, în strânsă legătură cu obiectul principal al persoanei juridice. Veniturile astfel realizate sunt orientate exclusiv spre atingerea scopului non-profit al organizației, nu spre folosul personal al membrilor acesteia. Coroborând toate aceste noțiuni și principii, instanța de apel reține că o fundație organizată în condițiile O.G. nr. 26/2000 poate fi subiectul unei proceduri de insolvență doar dacă desfășoară astfel de activități economice cu caracter accesoriu obiectului principal de activitate și doar dacă pasivul față de creditorii săi este născut din derularea unor astfel de activități. Aceasta este singura modalitate în care o fundație poate fi inclusă în noțiunea de profesionist anterior definită în scopul de a fi supusă procedurii de insolvență. Procedura insolvenței se adresează doar profesioniștilor, respectiv oricăror persoane care exploatează o întreprindere în sensul definit de dispozițiile legale anterior citate, indiferent că acestea sunt persoane juridice sau persoane fizice autorizate în condițiile prevăzute de dispozițiile legale. În cazul concret analizat, fundația apelantă nu îndeplinește niciuna dintre aceste condiții. Astfel nu a dovedit nici faptul că desfășoară activități de exploatare a unei întreprinderi specifice unui profesionist cu caracter accesoriu obiectului principal de activitate și în scopul realizării obiectului principal de activitate, iar pe de altă parte, pasivul cu care justifică depășirea valorii prag nu este născut din exercitarea unor asemenea activități. [C. Ap. Cluj, s. a II-a civ., cont. adm. fisc., dec. nr. 1202/2015, în V. Terzea,

Procedura insolvenței. Practică judiciară adnotată, cit. supra, nr. 2, pp. 7 și urm.].

3) Potrivit dispozițiilor art. 3 alin. (1) NCC, „Dispozițiile prezentului cod se aplică și raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil”, iar conform alin. (2) „Sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere”. Așadar, sunt profesioniști și organizațiile non-guvernamentale, atât titulari întreprinderilor de tip comercial clasic, persoanele care exercită profesie liberală, precum și organizațiile non-guvernamentale (fundații, asociații, cluburi sportive). Exploatarea unei întreprinderi reprezintă exercitarea sistematică de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu scop lucrativ. Prin urmare, pot fi supuse procedurii și asociațiile și fundațiile fără scop lucrativ. Pentru asociații și fundații, regimul juridic de drept comun este reglementat de O.G. nr. 26/2000, care prevede drept sancțiune a insolabilității asociației dizolvarea, însă acest regim juridic de drept comun este aplicabil când nu există normă derogatorie specială, conform principiului «specialia generalibus derogant». [C. Ap. Timișoara, s. a II-a civ., dec. nr. 400/2017, în V. Terzea, *Procedura insolvenței. Practică judiciară adnotată*, nr. 1, pp. 1 și urm.].

4) În mod corect a reținut deci instanța de fond că pârâtul este un profesionist (ca ocupație secundară), însă din cauza faptului că acesta este înființat conform O.G. nr. 26/2000 acestuia i se aplică dispozițiile speciale prevăzute de acest act normativ în situația în care se dovedește că acesta se află în incapacitate de plată, noțiunea de „persoană interesată” în solicitarea dizolvării incluzând deci pe orice creditor care nu-și poate realiza creanța asupra asociației – pârât prin mijloacele de executare obișnuite. Prevederile speciale ale O.G. nr. 26/2000 sunt incidente și deoarece o asociație non – profit (ca scop principal și declarat), întemeiată pe prevederile acestei ordonanțe, poate avea în administrare bunuri proprietate publică, care necesită deci în procedura dizolvării și lichidării aplicarea prevederilor speciale ale O.G. nr. 26/2000, deoarece aceste bunuri nu pot fi executate silit; totodată în cazul unei asociații non – profit fondatorii au drepturi speciale, în timp ce o procedură de reorganizare în sensul Legii nr. 85/2014 nici nu poate fi incidentă, în principiu, dacă se are în vedere că activitatea principală a unei astfel de asociații nu este una care se realizează pentru profit, astfel că nu există posibilitatea nici a propunerii și nici a realizării unui plan economic care să ducă la achitarea datoriilor

acesteia față de creditori. [C. Ap. Bacău, s. a II-a civ., dec. nr. 3/2017, *www.rolii.ro*].

5) Curtea apreciază că cererea a fost, în mod greșit, respinsă ca inadmisibilă, întrucât legiuitorul a stabilit că și acestea pot fi supuse procedurii insolvenței, doar în măsura în care insolabilitatea provine din desfășurarea de activități economice. Considerentele deciziei 667/2018 a Curții de Apel Iași, reținute în motivarea soluției de respingere, nu sunt aplicabile în prezenta cauză, întrucât asociația apelantă este o persoană juridică de drept privat care, deși declară un scop general, colectiv sau personal nepatrimonial, desfășoară și activități economice, ori situația de fapt reținută de instanță în cadrul deciziei invocate este diferită, respectiv asociația nu desfășura activitate economică. Asociația/fundația dobândește personalitate juridică prin înscrierea sa în Registrul asociațiilor și fundațiilor aflat la grefa judecătorei în a cărei circumscripție își are sediul. Conform Art. 8 alin. (1) din O.G. nr. 26/2000 asociația devine persoană juridică din momentul înscrierii ei în Registrul asociațiilor și fundațiilor. Potrivit art. 1 alin. (2) O.G. nr. 26/2000, asociațiile și fundațiile constituite, potrivit prezentei ordonanțe sunt „persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial”, iar dizolvarea și lichidarea acestora se realizează conform regulilor speciale instituite de capitolul IX din O.G. nr. 26/2000. Or, este unanim admis că pot exista persoane juridice de drept privat care, deși declară un scop general, colectiv sau personal nepatrimonial, desfășoară și activități economice. Pentru aceste persoane, regimul juridic de drept comun al asociațiilor și fundațiilor, nu ar permite o acoperire conformă a debitelor, motiv pentru care, legiuitorul a stabilit că și acestea pot fi supuse procedurii insolvenței, în măsura desfășurării activităților economice. Art. 3 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, prevede că procedurile prevăzute de prezenta lege se aplica profesioniștilor, astfel cum sunt definiți la art. 3 alin. (2) C. civ., cu excepția celor care exercită profesii liberale, precum și a celor cu privire la care se prevăd dispoziții speciale în ceea ce privește regimul insolvenței lor. Având în vedere prevederile art. 3 alin. (2) și (3) C. civ. – sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere, iar potrivit alin. (3), constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ. Debitorul în cauză este o asociație supusă prevederilor din O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații. Prevederile art. 55-56 din O.G. nr. 26/2000 instituie o procedură specială de dizolvare și lichidare a asociațiilor, fundațiilor și

federațiilor, ce are ca rezultat final îndeștarea corespunzătoare a creditorilor, transmiterea bunurilor rămase în urma lichidării și radierea acestor forme asociative din Registrul asociațiilor și fundațiilor. Instituirea unei asemenea proceduri speciale este rezultatul faptului că asociațiile și fundațiile, astfel cum prevede art. 1 alin. (2) din ordonanță, sunt persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial, iar dizolvarea poate interveni și pentru alte motive decât cele strict economice. Rezultă deci că asociațiile și fundațiile, ca persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial, beneficiază de o reglementare proprie în ceea ce privește dizolvarea și lichidarea, iar aceste dispoziții au caracter de normă specială, derogatorie. Pe de altă parte, în cazul în care aceste asociații desfășoară activități economice directe cu caracter accesoriu și în strânsă legătură cu scopul lor principal, pot fi supuse beneficiilor Legii nr. 85/2014. [C. Ap. Iași, s. civ., dec. nr. 353/2021, *www.rolii.ro*].

6) Potrivit art. 3 din Legea nr. 85/2014, procedura insolvenței se aplică profesioniștilor, așa cum au fost definiți de art. 3 alin. (2) C. civ., cu excepția profesiilor liberale și celor cu privire la care există dispoziții speciale în ceea ce privește regimul insolvenței lor. Conform art. 3 alin. (2) și (3) NCC, sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere, definită ca fiind o activitate organizată ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, cu sau fără scop lucrativ. Condiția pe care trebuie să o îndeplinească debitorul pentru a putea fi supus procedurii de insolvență este aceea de a desfășura, în fapt, o activitate de tip întreprindere, chiar dacă prin aceasta nu se urmărește obținerea de venituri care să fie utilizate în vederea îndeplinirii scopului prevăzut de statut. Prestarea unei activități economice ar conduce la concluzia unui scop lucrativ al întreprinderii, care însă nu mai are relevanță în condițiile în care noțiunea de profesionist include și întreprinderea care nu are un scop lucrativ. Asociațiile și fundațiile sunt structuri de tip întreprindere care utilizează forța de muncă și mijloacele de producție în vederea derulării de activități de prestări servicii pentru îndeplinirea scopului pentru care au luat ființă. În condițiile în care se face dovada că în concret au desfășurat o astfel de activitate care a condus la înregistrarea de datorii ce nu pot fi acoperite cu mijloacele bănești disponibile, asociațiile pot fi supuse procedurii de insolvență chiar dacă activitatea lor are scop nelucrativ și nu are natura economică la care fac părțile referire. În cazul de față, asociația desfășoară în concret o activitate de întreprindere, fiind o activitate organizată pentru prestarea de servicii,